

Szerkesztőségi iroda: Nagybecskerek, Zápolya-utca 1-ső szám, hová a lap szellemi részét illet minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 54. szám.

Előfizetési árak: Egész évre — — — — 24 kor. Félévre — — — — 12 „ Negyedévre — — — — 6 „ Egy hóra — — — — 2 „ — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések a kiadóhivatalban fogadtnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, március 7.

A kaszinó közgyűlése.

Nagybecskerek, március 7.

A nagybecskereki kaszinó-társulat, amely társas életünknek egyik legfontosabb tényezője, tegnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését Franz J. L. igazgató elnöklésével a tagok élénk részvétele mellett.

A közgyűlés elé terjesztett évi jelentés tanúságot tesz az egyesület gondos és körültekintő vezetéséről s csak elismeréssel szólhatni a vezetők működéséről, akik a tagok érdekeinek szemleltartása mellett a kaszinó anyagi ügyeit is a legnagyobb gondnal intézik.

A tegnapi közgyűlés tárgyai közül ki kell itt emelnünk a kaszinó helyes és emellett díszes kibővítését és hogy kegyelettel adózott a magyar irodalomtörténet egyik jelesének, néhai Lauka Gusztai bátyánk emlékének, akinek arcképét megfogja festetni a kaszinó számára.

A közgyűlésről egyébként a következő tudósításunk szamol be részletesen:

A közgyűlésen jelen voltak:

Annau Ádám, Alföldy Ede, dr. Annau Ernő, Baaden Károly, Balázi József, Banyai Jakab, Balogh Károly, Bauer Henrik, Bauer Pál, Beller István, Benkovics Miklós, Benkovics Mihály, Bielek Antal, Broncs Ernő, Burget József, dr. Dellmannics Lajos, dr. Demkő Endre, dr. Eibeschütz Miksa, Franz J. L., dr. Grandjean József, Harezzer József, Hesse Ede, Jeszenszky Nándor, Keresztes Aladár, Keszler Ferenc, Kozenkay Béla, Knyaskó Lajos, Klein Zsigmond, Kun Aladár, dr. Kuszting János, Majtényi Géza, Mayer Rezső, Mike Flóris, Maurer Gyula, Magyaróssy Árpád, dr. Nagy Dezső, Nagy Akos, Nikolics Szilárd, dr. Nónay Pál, Osztie Béla, Pákozdy István, Puts Frigyes, dr. Plechl Szilárd, Racz Jakab, Sajó Elemér, Sass Ede, Semsey Gyula, Sebastian János, Somfai János, dr. Stassik Ferenc, Szávits Sándor, Weisz Izidor.

Az igazgatói jelentés.

Miután Franz J. L. igazgató szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket s a közgyűlést megnyitotta, előad a az egyesület működéséről szóló jelentését mely a következő:

A „TORONTÁL“ tárcája.

A terjeszkedő Monte Carlo.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

A viritó mandula- és barackfák hiába mutatják a legbajosabb tavaszi képet: a legszeleesebb körökben rossz hírnévnek örvendő Mistral kegyetlenül kavargja a még rosszabb hírnévnek örvendő nizzai port, majd hideg eső csapkodja az ilyen időre be nem rendezett ablakokat, ha meg egy-két órára kibúvik a nap, az automobil, a 19. század e rettenetes találmánya rontja a levegőt, avagy a nizzai hatóságok bölcsességéből még mindig divó gipszkonfetti boszantja az embert, — csoda-e hát, ha az emberek csapatosan menekülnek Nizzából, ha nem is messzibbre, mint Monte Carloba, ahol (állítólag) kevesebb a por, melegebb a nap, zengőbbek a dalok s ahol — amit talán első sorban kellett volna emlitenem — játékbank is van.

Mert hiszen azzal régen tisztában van minden ember fia, hogy nem azért járnak ide az emberek, mert a világ egyik legszebb kilátása nyílik a terrasról, sem nem a kontinens leg-gondosabban ápolat parkja miatt, hanem azért, mert itt minden hosszabb teketória nélkül beléphet az ember, hogy néhány aranyat nyerjen, vagy egy vagyont veszítsen.

Az a láthatatlan hatalom, mely a játékbank és vele kapcsolatos intézetek dolgait végzi, több bölcseséggel kormányoz, mint a régi római mondás alapján a világon szokás. A belga törvény, mely a kis ország területén a játékbankokat beszünteti, az elmúlt évben lépett érvénybe.

Tisztelt közgyűlés!

A választmány múlt évi működéséről van szerencsém a következőkben beszámolni: A választmány megbízatásában eljárva, igyekezett az alapszabályokban kitűzött célt megvalósítani és a társulat ügyeit 7 ülésben intézte el. Megünnepeleltük a közönség élénk látogatása mellett március 15-ét és Deák Ferenc — hazánk nagy bölese — születésének 100-ik évfordulóját; a társulat sikerült Rákóczi-ünnepélyt, a zenekedvelők egyesülete pedig egy hangversenyt és jól látogatott szilveszter-estélyt rendezett. Bizottságilag képviseltettük magunkat a Törökbecsei szabadság-szobor leleplezésénél.

A nagytermet a délmagyarországi tanítóegylet nagygyűlésére, a közigazgatási tanfolyam hallgatók által rendezett Rákóczi-Kuruc-ünnepélyre és Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi és polgári iskolai igazgató ur tiszteletére 25 éves jubileuma alkalmából rendezett bankettre engedték át.

Társulatunk anyagi viszonyaira áttérve, megelégedéssel jelenthetem, hogy az előirányzott 3300 korona tagdíjjal szemben, tényleg 3862 kor. folyt be és az év végén 952 kor. rendes tagdíj-hátralékunk volt; jégvényesek díjában befolyt 591 kor. és maradt 148 kor. hátralék; e hátralékok a folyó évben nagy részben beszédettek. A régi hátralékokból az előirányzott 400 koronával szemben ügyészünk buzgó eljárása folytán befolyt 680 kor. 60 fillér; míg 561 kor. mint behajthatatlannak leírását határoztuk el. E címen még 1117 kor. 40 fillér künnlevő követelésünk van, melynek behajtását szorgalmaznunk kell.

Társulatunknak az elmúlt évben 191 rendes, 33 jégvényes és öt kültagja, összesen 229 tagja volt; az év folyamán elhalt két rendes és két kültag.

Beszereztünk négy új játszó-asztalt és az olvasó teremben új fali lámpákat; ha anyagi viszonyaink megengedik, folytatólagosan új butortzatot szándékozunk beszerezni.

A társulat tartozása, 16—17000 korona értékű vagyonnal szemben, az év végén 5392 kor. 80 fillér volt, még pedig váltótartozás 4600 korona, könyvtári tartozásunk 3 cégnél 401 kor. 70 fillér és különfélekre 391 kor. 10 fillér.

A könyvtár gyarapítására a folyó évben csak 600 koronát javasolunk a költségvetésbe felvenni, hogy a tervezett 1200 koronán felül váltótartozásunk törlesztésére talán még hasonló összeget fordíthassunk.

Alapszabályaink egyes szakaszainak módosítását tartottuk szükségesnek; ajánljuk a kiküldve volt bizottságnak a választmány által is tárgyalt a napirend során bemutatandó tervezetét elfogadásra.

Lauka Gusztáv elhalt koszorus költőnk arcképének megfestését határozta el a választmány elvben beterveztett indítvány folytán; miután ezen ügy a közgyűlés elé tartozik, ennek tárgyalását szinte napirendre tűztük.

Helyiségünk átalakítására is terjesztett be indítvány, melylyel a választmány ismételtlen foglalkozott és tanulmányozására bizottságot is küldött ki; szakértők több ízben megjelentek értekezletre és tervvázlatokat is dolgoztak ki; indítványozzuk, hogy Knab Ádám, Szöllösy Kálmán, Annau Ádám és Bielek Mihály szakértő uraknak szíves közreműködésükért és fáradozásukért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék meg.

A szakértők és bizottság által elfogadott kombinált tervvázlatot bemutatjuk azon megjegyzéssel, hogy ez átalakítás, — amennyiben ehhez a város engedélyt kieszközzöljük — a költségvetés szerint 3500—4000 koronába kerülne, miután ugy a nagyterem bejartatánál, valamint a társalgó ajtajánál is szélfogók felállítását is szükségesnek tartjuk. Ha a t. közgyűlés az átalakítást elvileg elhatározná, a vállalkozóval köendő szerződés jóváhagyását annak idején egybehivandó rendkívüli közgyűlésnek fogjuk előterjeszteni, vagy méltóztassanak esetleg a keresztülvitelre 4000 kor. költség erejéig a választmányt már most megbízni.

Miután ezen esetleges szükségletre fedezetünk nincs és csakis a befolyandó tagdíjak és költségvetészerü bevételek allanak rendelkezésre, a szükségletet csakis kölcsön útján szerezhetnők be, melyre esetleg szinte felhatalmazást kérünk. E kölcsön 6—8 év alatt volna jelenlegi viszonyaink mellett teljesen törlesztendő, ha a költségvetésben ezen időre könyvtári célokra évenként legfeljebb 600 koronát határoznak el felvehetni.

A várossal kötött lakbér szerződésünk folyó évi február hó 1-én lejár; a megújítás végett a szükséges lépéseket megtettük.

A zárszámadások előterjesztése és a számvizsgáló-bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük ugy a pénztárnok, valamint a számvizsgáló-bizottság és választmányunk az elmúlt évre a felmentvényt megadni; jelentésemet tudomásul venni és a napirend szerint az előterjesztendő indítványokat tárgyalni sziveskedjenek.

Az idej nyáron már csak fürdeni jártak az emberek Ostendébe, legfeljebb egy kis baccarat vagy lovas játék üzte el a világiak unalmát, de roulettől vagy trente et quarante-ről szó sem volt. A montecarloi bank vezetői rögtön felismerték a helyzetet. Ha Ostendébe, Spaaba vagy Namurba nem mehetnek a játékosok, a napnál is világosabb, hogy ide fognak jönni. Rebesgetnek ugyan valamit egy korfu-i bankról, de ez nem lehet igaz. Mert ki hallott olyat, hogy nagystílű játékbankot a nyilvánosság kizárásával alapítanak? Roklám kell annak, még pedig sok. Nem is szólva arról, hogy néha-néha betakarnak egy asztalt, mert ezt „sprengelték“, az ujságokban konokul visszatér a hír arról az orosz, lengyel vagy magyar grófról, aki mult éjszaka néhány százezer frankot elvitt. Igaz, hogy ezt az illető „főurat“ anyaszülte sohase látta, de mégis sok embernek eszébe kedvet s hány letört existencia próbál újból szerencsét: hatha ő is eltalálja azt a néhány szeriest, amelylyel azokat a százezerket el lehet vinni. Aztán még jól fognak emlékezni a Riviera régi látogatói azokra az emberragságu plakátokra, melyeken Spaa és Namur érdemes intézői ugyanazokat a mulatságokat ígérték mint Monte Carlo: galamb-lövészetet, virágcsatát, konfettit, roulettet és trente et quarantot. Be is tartották valamennyit, különösen a két utóbbit. De ime Korfu nem plakátoz, nem ígér semmit, tehát nem is lehet ott bank. Monte Carlo tehát ma egyedül áll, minden tekintetben hors concours. S ebben a tudatban az első dolguk volt a bankot megnagyobbítani. Hatalmas szárnyat építettek a régi épülethez, olyan hosszúságban, mint a két legnagyobb terem. Ez

az új három terem a réginél is fényesebb, de különösen azért igen szép, mert gyönyörű kilátás nyílik a tengerre. A középső terem Gervaisnek egy gyönyörű, plasztikus freskója díszíti, „A három grácia.“ A régi elvtől eltérőleg, mely a termekből a legnagyobb pedantériával számúzte a dohányt, kávét, pálinkát, és hasonló élvezeteket, az új teremből jobbra balra két szellős buffet húzódik meg, melyben egy-egy cigarettával csilapíthatják felzigatott idegeiket a pihenőt tartó játékosok. Az új helyiségben „egyelőre“ csak 3 asztalt állítottak fel, kettőt a roulettistáknak, egyet a trente et quarante-nek. Később a szükséghez képest bizonyára kibővítik, hely van hozzá. S hogy erre a terjeszkedésre is szükség lesz, azt ma már meglehet állapítani. Mert a megnagyobbított helyiség dacára némelyik napon, például a híres szombat este, mikor a hölgyek „grand toilette“-ben jelennek meg, vagy vasárnap délután, mikor az egész környékről sereglik össze a nép, köztük a kereskedő, iparos és egyéb kis ember, ki inkább látni, mint játszani akar, azaz azokon a napokon, mikor az operában játszanak, olyan tolongás van a teremben, hogy az ember nem győz eleget vigyázni az órájára meg a tárcájára.

Igaz, hogy ez a quantum a qualitas rovására megy. Rég elmúlt az az idő, mikor a montecarloi atriumban csak frakkos vagy smokingos urakat lehetett látni. Bizony-bizony nem egy sarga cipős lovag tolong a legfényesebb estély-ruhás hölgyek között s nem egy vastag téliruhás turista-asszony járkal a ragyogó milieuban. A franciák azt állítják, hogy az eleganciának ezt a dekadenciáját a németek idézték elő. S tény az, hogy azok a

Teher.

75	—
711	51
928	89
132	—
24	—
60	—
38	—
25	46
2	77
997	63

(224—1.1)

tván s. k.

s. k.

sztilia egyégyított. Zsigmond n: J Gröb (12—15.10)

Szávics Sándor jegyző betérjeszt a számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint a lefolyt évben a bevétel 11463 kor. 40 fillér, a kiadás 10673 kor. 93 fillér volt, a maradvány tehát 789 kor. 61 fillér.

Knyaskó Lajos könyvtáros jelentése szerint a kaszinó könyvtára a társulat viszonyainak megfelelő módon gyarapodott a lefolyt évben is a gondoskodás történetéről, hogy úgy szépirodalmi mint tudományos művek is kellő számmal álljanak az olvasók rendelkezésére s különös súlyt helyeztek arra, hogy elsősorban magyar írók műveit szerezzék be. A felvett leltározás alapján a könyvtárban van jelenleg 1116 mű, 1687 kötetben, melynek lehető pontossággal megállapított értéke 5790 koronára tehető. A folyó évi gyarapodás 115 mű 157 kötetben, vagyis az elmúlt évben új könyvek beszerzésére 570 koronát fordítottak.

A tisztikar választása.

Franz J. L. igazgató most tisztársaival s a választmányjal együtt letette mandátumát s következett a választás.

A választás idejére Plechl Szilárd mint korelnök foglalta el az elnöki széket s a szavazatszedő-bizottságba kiküldte dr. Stassik Ferencet, Knyaskó Lajost és Baaden Karolyt.

Szavazásra azonban nem került sor, mert dr. Demkó Endre indítványára a tisztikar és a választmányt közfelkiáltással választotta meg a közgyűlés a következőképpen:

Tisztikar: Igazgató Franz J. L., aligazgató Alföldy Ede, ügyész dr. Annau Ernő, pénztárnok: Keresztes Aladár, könyvtárnok Knyaskó Lajos, háznagy dr. Nónay Pál, jegyző Szávics Sándor.

Választmány: Dr. Dellimani Lajos, Keszler Ferenc, Szabó Ferenc, dr. Brájjer Lajos, dr. Grandjean József, dr. Várady Imre, dr. Klein Mór, dr. Plechl Szilárd, dr. Stassik Ferenc, Szerdits György, dr. Végh Lajos, Weisz Izidor, Balácsi József, dr. Perisics Zoltán, Tóth István.

A könyvtári bizottság tagjainak megválasztották: dr. Brájjer Lajost, dr. Klein Mórt és Urhegyi Jánost.

A vizsgáló bizottság tagjai lettek: dr. Demkó Endre elnök, Sajó Elemér, Bosnyák Dezső, Rippka Imre, Bogisits Herman, dr. Pollák Győző, Semsey Gyula, Filkovich Boldizsár, Napholtz Rezső, Lászlóffy Ferenc főhadnagy, Stürmer hadnagy, Giffinger Imre.

A számvizsgáló-bizottság tagjainak megválasztották: Oldal Antalt, Herczl Sándort és Grandjean Edét.

Miután Franz J. L. igazgató újból elfoglalta az elnöki széket és úgy a maga, mint a tisztikar s a választmány nevében megköszönte a bizalmat, következett az 1904. évi költségvetés megállapítása.

Keresztes Aladár társulati pénztárost előterjeszté, hogy az 1904. évi szükséglet 10218 kor. 61 fillér s a fedezet ugyanannyi.

A közgyűlés úgy a zárszámadásokat, mint a költségvetést elfogadta s a fölmentvényt minden irányban megadta.

Ezután az alapszabályok egyes pontozatait módosították, melyek a rendes és jegyvényes tagságot jobban precizirozzák, a választmány számát 13-ról 15-re emelik s a tisztikart és választmányt a jövőben egy év helyett 3 évre választják.

A kaszinó kibővítése.

Franz J. L. igazgató most betérjeszté a választmány javaslatát a kaszinónak Erdős Béla indítványozta kibővítése ügyében.

A választmány három tervet bírált felül, a melyek közül Knáb Ádám és Szöllőssy Kálmán egyesített tervét javasolta elfogadásra, mint a mely legjobban megfelelne a kaszinó anyagi viszonyainak, bár bizonyos, hogy jobb megoldást ad Knáb Ádám külön terve.

A közgyűlés is ebben a véleményben volt és Benkovics Miklós indítványára elfogadta Knáb Ádám tervét, amely szerint a kaszinót a hídfél bővítéséig ki úgy, hogy az olvasó a sarkon tetemes kiszögelléssel megnagyobbíttatnék, azonkívül a mostani ruhatár mellett egy női toailette szobát építenek félkör alakú terrasszal, tehát a kaszinó épülete külsőleg is szép formát nyerne.

Természetes, hogy a kaszinó illeték kibővítése nagyobb összegbe kerül s ezért ezt a befektetést a város tulajdonát képező épületbe csak úgy teheti, ha a város legalább is 12 évre meghosszabbítja a bérletet s egyéb kedvezményeket is nyújt. Dr. Grandjean József indítványára ez irányban a kaszinó kérvényt intéz a városhoz, s ha e kérvény megfelelő lesz, az építkezés csak akkor válik aktualissá.

Lauka Gusztáv emléke.

Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy a magyar irodalomtörténet jelesének, néhai Lauka Gusztávnak a kaszinó volt tiszteleti tagjának emlékéit megörökíti s arcképét a kaszinó számára megfesteti.

Végül dr. Demkó Endre indítványára a kaszinó szolgásmegjézetének 100-100 korona jutalmat szavaztak meg.

Franz J. L. igazgató a jegyzőkönyv hitelesítésére fölkérte Baaden Károlyt és dr. Grandjean Józsefet s ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlés alatt Marcoin vendéglős kitűnő hideg buffettel kedveskedett a kaszinó tagjainak.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 10 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 1/2-8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A városi központi választmány ülése. Nagybecskerek városi központi választmánya ma délután 4 órakor ülést tartott a képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása ügyében.

nem épen tulzott izléssel ruházódó hölgyek valamint a vastag turistacipőben járó férfiak nagyjából németek. Ők bizonyára úgy gondolkoznak, hogy az ember lehet igen tisztességes, még ha nem is öltözködik napjában háromszor, mint az elegáns angolok. Az is meglehet, hogy az angolok, mielőtt a híressé vált dum-dum szójátékkal megbántották őket a franciák, no meg talán mielőtt a bur-háboru elvette a jókedvüket, sokkal több pénzt hoztak a Rivierára, mint a németek. Annnyia azonban bizonyos, ha nines is statisztika róla, hogy Vilmos császár alattvalói igen szép számmal keresik fel a Rivierát s hogy a Monte Carloban szerencsét próbálók egy harmada német-ajku, pedig nem is olyan nagyon régen volt, hogy a „büntanyában“ fehér holló számba ment a német szó. Ők általában nem játszanak olyan nagyban mint a többiek, de a bank velük szemben a német üzleti elvre helyezkedik: Die Masso muss es bringen. Egyebekben pedig úgy szól az „üzleti kimutatás“ (részvénytársaságról lévén szó, nyilvános a számadás) hogy a bank az utóbbi években visszament, amennyiben a tiszta nyeresemény, mely egy ízben már 29 millió frankot tett ki, legutóbb 19 millióra süllyedt. Azért nines okuk kétségbeesni, mert egészen bizonyos hogy a fentebb kifejtett okoknál fogva, ismét fel fog lendülni a bank s a fejedelemnek két milliót kitevő civillistája, melyet a bank dícséretes pontossággal szállít uralkodójának pénztárába, épen nines veszélyeztetve.

Egyelőre arról gondoskodtak, hogy a Riviera közönsége könnyebben jusson el Monte Carloba. Az ugynevezett „játék vonatok“ túlszofaltsága ismeretes. Bizony megessett itt a hyper-civilizáció kellő közepén, hogy egy 6 személyre berendezett

első osztályú szakaszban — 17 ember ült, állt, guggolt. Az utasok panaszkodtak, szitkozódtak, dühöngtek, de azért mégis csak beszálltak, mert a vonatról senki se szeret lemaradni, pláne ha otthon Nizzában vagy Mentonban a szállójában megvan az ebédje, itt meg nines, mert elvesztette a pénzt. Ez idén már kisebb a tolongás, mert villamos vasut visz Monte Carloból Nizzába, Olaszország felé pedig egészen Mentonig. A takarékosabb emberek most ezt használják, ami alkalmasint lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy nagyobb legyen a közönség száma. Hogy a játékosok túlnyomó része ezuttal is a gyengéd nemből kerül ki, talán alig szükséges említeni; még pedig egyaránt képviselve vannak azok az öszbevegyülő törzsvendégek, kik husz év óta abból élnek, hogy a más tisztességes de kevésbé élelmes játékos tételt elkapják, valamint azok a káprázatos eleganciájú hölgyek, kiket a naiv idegen megannyi grófnőnek néz, pedig nem egyszer kislit, hogy — budapesti ház-mesterkisasszonyok. Ez persze nem zárja ki, hogy angol lordok, francia vicomtek és magyar méltóságos urak udvaroljanak nekik, feltéve hogy szépek. Hogy pedig szépek, azt még az irigység sem tagadhatja meg tőlük.

Monte Carloban azonban nemcsak a játékosokról van gondoskodva. Egy sáta a világ legszebb parkjában maga is gyönyörűség. De ott van a galamblovászat a sportsmanek részére. A mulatni vágyó tisztességes hölgyeknek ideális tennispályát csináltak. A sakkzó emberek a két földrész leg-híresebb bajnokait láthatják együtt, kik között a magyar Maróczy az idén is elvitt egy ötezert frankos díjat. A zenekedvelők pompás filharmoniai hangversenyben gyönyörködhetnek, melynek műsorából — s

— **Ügyészi megbízott.** A m. kir. igazságügy-miniszter Kossina Reinhard antalfalvai kir. járásbírói aljegyzőt az antalfalvai kir. járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesül rendelé ki.

— **A szabad liceumból.** A nagybecskereki szabad liceum tegnapi előadását ismét a polgári és felsőkereskedelmi iskola nagytermében tartotta. Ezuttal Mencezer Lipót nyug. vármegyei fő-pénztáros tartott felolvasást „Utazás Nagybecskerekéről Párisba 1857-ben.“ címmel Az érdekes visszaemlékezés mindvégig lekötötte a zajos szobában összegyűlt közönséget s a felolvasót nagyon meg-eljenezte. A liceum vezetősége nevében pedig Knyaskó Lajos igazgató mondott köszönetet Mencezernek a felolvasásért.

— **Mai tárcánkban közöljük jelenleg Nizzában tartózkodó felelős szerkesztőnk dr. Brájjer Lajosnak Montecarloiról szóló érdekes cikkét, mely a Pesti Hírlap tegnapi vasárnapján számában jelent meg.**

— **Az iskolai gondnokság ülése.** A nagybecskereki állami iskolai gondnokság szombaton délután tartotta rendes havi ülését dr. Plechl Szilárd elnöklése mellett, melyen jelen voltak: Balácsi József, Bányai Jakab, dr. Györgyevits Milos, dr. Klein Mór, Mayer Rezső, Mencezer Lipót, Oldal Antal, Rigó István, dr. Végh Lajos, Weisz Izidor és Baaden Károly igazgató, mint a gondnokság jegyzője. Az ülés fontosabb tárgyai közül a következőket emeljük ki: A mult ülés ama határozatára vonatkozólag, mely szerint a gondnokság Wittwer N. Eötvös-utcai r. kath. hitoktató számára az államtól útszeteidjait kér, a kir. tanfelügyelő arról értesíti a gondnokságot, hogy az államnak a várossal kötött szerződés 8. pontja értelmében a hitoktatóról az illető hitfelekezetek gondoskodnak, onnélfogva nem az állam, hanem a róm. kath. hitközségtől kérje az illető hitoktató díjazását. A miniszter által jóváhagyott költségvetést, mely szerint a jövedelmi főössleg 15,585 kor. 74 fillért tesz ki, a gondnokság tudomásul vette, valamint a városi tanács ama végzését is, hogy a város Osztie Béla gazdasági ismétőliskolai tanító fizetésének előlegezésére nem hajlandó. Élénk eszméserére adott alkalmat a város polgármesterének az iskolamulasztások mikénti el-bírlására vonatkozó átirata, mely szerint az e tárgyban kiadott miniszteri rendelet értelmében a gondnokság van hivatva a mulasztó gyermekek szülőit elmarasztalni. A gondnokság megbizta az iskolák igazgatóit, hogy a hanyag szülőket a gondnokság nevében beidézzék, azokat megintsék és esetleges megbírságolásaikra nézve javaslatot tegyenek. Az Eötvös-utcai iskola igazgatója jelenti, hogy dacára a gondnokság ismételt átiratának, az ismétlő tankötelesek beiskolázása a város részéről oly lanyhán történik, hogy eddig összesen mintegy 20-an iratkoztak be, de még ezek is rendetlenül látogatják az iskolát. A gondnokság, minthogy már két iz-

ezt talán nem felesleges kiemelnem — sohasem hiányzik egy-két magyar szám. A műbarátok ügyesen összeállított kiállításban mulatnak, s ugyanez itt a „Palais des beaux arts“ apróbb énekes és táncos darabokat is játszanak. A monte carloi opera ezuttal felülmúlja az előző éveket. A közönség végre is ráunt az öreg Tamagnora, ki világhírű énekes ugyan, de elvégre is komikus fest, mikor egy 60 éves ember adja a 20 éves Germont-t a „Traviatában“. Most Alvarez, a párizsi opera páratlan tenoristája éneklé az első szerepeket s rajta kívül itt van még a szépségéről és művészetéről egyaránt híres Melba asszony. Időjárta kissé elhízott ugyan, de a művészetén nem ejtett esorbát az időnek sokszor emlegetett vasfoga. A napokban mutatták be Saint Saens-nek egyik új darabját „Helene“-t, melynek poétikus szűzsége nagyon tetszett ugyan, (Venus és Helena küzdelmét állítja elénkbe) de zenéje csak mérsékelt sikerrel dícselkedhetik. Nem érdektelen talán annak a felemlítes sem, hogy nagy reklámmal hirdetik a „Hoffmann meséi“-nek „bemutatóját“, Alvarezval a címszerepben.

Albert fejedelem itt tartózkodik s rendszeren megjelenik az operában a részére fenntartott páholyban. Az uralkodó határozottan rossz színben van. Ugy mondják azonban, hogy nem a játékosok nagy vesztéségei, sem nem a rossz idő bánják, hanem a feleségtávolíté, ki messze országokban mulat régóta és semmi kedvet sem mutat a visszatérésre.

Az ilyen baj ellen pedig nines orvosság. Még Blanc ur utódjai sem tudnak, pedig azok nyilvánvalóan okos emberek.

Nizza, február közepén.

Brájjer Lajos dr.

ben ere hogy i saját h vette a tését. h a meg adomár

egyház Balog zsefet szolgál gondn

béli ifj gimnázium egyén. A deről előbb r azután a mal az a hez való mények feleségét mertétki és mint utolsó r néperő előadó a szerzett r zataival gató toln mazták a

becskerek elnökését rendes év és zárszár nek egy felőkeres a kit Orsz hívott meg a küldötts ben s elfo ban mond lomért, egy leg igyeke Ezuán a t ménye a k tatoti Ors bizottság el Kálmán, k Hirsch L titkár Bru ellenőr K Sándor és Streitman Ottó, számy Ország P mányí re Ambrózy Is Blazsovátz, Tarnay Fer, Antal, Emá György, H Mayer Rezs men, Hoffm és Józse és Török P Zekány Józ Liphay De Bányai Zolt János, Preis Schipper L Treisz Géz József és folyó ügy a közgyűlés

good tem alakult me ben. 19 t szeszes it munkába i folytat. Min tart, mind

— A nagybecsk tegnapi déle vendéglő e forgalmi t tottak, a részt. Az tasok, nev és szolgák gyültek ki csatlakozna les határo szintén me ügyi minisz Vegül távir sok mozg gátását is k

— Te szombaton nagytermében kákon és k

gazságügy-
falvai kir.
járásbíró-
bizottnak
becskereki
a polgári
en tartotta.
Nagybecs-
dekes visz-
gyszámban
osan meg-
ben pedig
köszönetet
Nizzában
Brájer
es cikkét,
számában
A nagy-
szombaton
Plechl
en voltak:
Gyorgyevits
Menczer
Lajos,
mint a
abb tárgyai
mult ülés
szerint a
kath. hit-
ker, a kir.
ágot, hogy
s 8. pontja
felekeztek
am, hanem
ő hitoktató
t költség-
15,585 kor-
ásul vette,
is, hogy
ntől iskolai
hajlandó.
ros polgár-
nikénti el-
szeriat az
ertelmében
gyermek
megbízta
szülőket a
megintsek
javaslatot
igazgatója
ismelt
iskolázása
nik, hogy
zoztak be,
gatják az
ar két iz-
sohasem
rátko ügye-
ugyan csak
énekes és
nte carloi
et. A kö-
amagnora,
lvégre is
es ember
pan". Most
tája éneklő
en még a
ires Melba
de a mű-
k sokszor
utatták be
Helene"-t,
zett ugyan,
énke) de
etik. Nem
em, hogy
nesei"-nek
ben.
rendesen
enn tartott
an orosz
an, hogy
gei, sem
felesége
at régóta
résre.
orvosság.
dig azok
ajos dr.

ben eredménytelenül irt át a városhoz, elhatározta, hogy megkéri a tanfelügyelőt, hogy ez ügyben a saját hatáskörében intézkedjék. Végül tudomásul vette a gondnokság Baaden igazgató abbeli jelentését, hogy Torontálvármegye alispánja 2 példányt a megye milleniumi térképéből az iskoláknak adományozott és ezzel az ülés véget ért.

A ref. egyház köréből. A református egyház vasárnap tartott közgyűlésén a lemondott Balogi Sándor helyébe egyhangulag Fésüs Józsefet választotta meg, a központi és bányai szolgabíróságok területén lakó református hívek gondnokává pedig Török Pétert.

Előadás az ifjúsági egyletben. A helybeli ifjúsági egyesületben Králík László főgimnáziumi tanár tegnap folytatta „Petőfi egyénisége és költészete” c. előadását. A derék előadó didaktikailag nagyon helyesen előbb röviden összefoglalta multkor előadását, azután ahhoz fűzte a tegnapi. A mult alkalommal az ifjúság megismerkedett Petőfinék szülőihez való viszonyával, a most ismertetett költemények Arany Jánoshoz, annak családjához, feleségéhez Szendrei Júliához való viszonyát ismertetik. Bemutatják Petőfit mint igaz, jó barátot és mint szerető családapát. A tegnapi előadás utolsó része Petőfinék az Alföldről és annak népéről irt költeményeinek ismertetése volt. Az előadó az ifjúságnak ismét egy élvezetes órát szerzett mindvégig érdekes és tanulságos magyarázataival. Az ifjúság hálaérzelmeit Bányai igazgató tolmácsolta. Zajos éljenek és tapsok jutalmazták a derék előadót.

A magyar olvasóköri közgyűlése. A Nagybecskereki Magyar Olvasóköri Ország Páter elnöklésével tegnap délután 3 órakor tartotta meg rendes évi tisztújító közgyűlését. A költségvetés és zárszámadás elfogadása után a közgyűlés elnöknek egyhangú lelkesedéssel Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi iskolai igazgatót választotta meg, a kit Ország Páter vezetésével tiztagu küldöttség hívott meg a közgyűlésre. Rövid idő múlva Knyaskó a küldöttség élén megjelent a közgyűlési teremben s elfoglalván az elnöki széket, meleg szavakban mondott köszönetet a beléje helyezett bizalomért, egszersmint megígérte, hogy tőle telhetőleg igyekezeni fog a kör érdekeit előmozdítani. Ezután a tisztújításra került a sor, melynek eredménye a következő: első alelnöknek megválasztott Ország Páter, aki egyuttal a vigalmi bizottság elnöke is, másodalelnök lett Kaszás Kálmán, körgazda Schmidt Antal, háznagy Hirsch Lajos, ügyész dr. Hubert Zsigmond, titkár Brunet József, pénztáros Bányász István, ellenőr Kosztolányi Imre, könyvtárosok Pálffy Sándor és Szepessy József, jegyzők Treisz Béla, Streitman Andor, Sántha Gusztáv és Polgár Ottó, számvizsgálók lettek pedig Blazsovátz János, Ország Páter és Brunet József. Választmányi rendes tagok: dr. Podvinec Izsó, Ambrózy István, dr. Berlik József, Boris István, Blazsovátz János, Bányász István, Barth József, Tarnay Ferenc, Eder Péter, Schmidt Antal Chamilla Antal, Emanuel György, dr. Gyenes Győző, Fülep György, Hajlamász Boldizsár, Márton István, Mayer Rezső, dr. Brájer Lajos, Veress Kelemen, Hoffmann Jenő, Simonics Zsigmond, Hoffman József, dr. Várady Imre, Dregics Miklós és Török Ferencz. Póttagokká megválasztottak: Zekány József, Kocsent Pál, Gaigóczy Ferenc és Liphay Dezső. Vigalmi bizottsági tagok: Bányai Zoltán, Barth József, Mayer Lipót, Machalek János, Preisz Béla, Pálffy Sándor, Roschitz Ferencz, Schipper Lajos, Steyer Janos, Szepessy József, Treisz Géza, Zekány József, Grób Ernő, Binder József és Seehorsch József. Ezután még több folyó ügy elintézésére került a sor, amely után a közgyűlés véget ért.

A good templar Nagybecskereken. A good templar mérsékletességi egylet vasárnap alakult meg az állami népiskola földszinti termében. 19 tag kötelezte magát arra, hogy semmi szeszest italt nem iszik. Az egyesület azonnal munkába is áll és óvó, erősítő és mentő munkát folytat. Minden vasárnap este 8—9-ig összejövetelt tart, minden ügybarátot szívesen látnak.

A nagybecskereki vasutások gyűlése. A nagybecskereki és környékbeli vasuti alkalmazottak tegnap délelőtt 11 órakor a régi pályaudvarnál levő vendéglő éttermében Krumenacker István forgalmi főnök elnöklésével értekezletet tartottak, a melyen mintegy 300 vasutas vett részt. Az értekezlet tárgyát képezte a vasutasok, nevezetesen a vasuti tiszték, altiszték és szolgák fizetésrendezésének ügye. Az egybegyűltek kimondták, hogy teljes mértékben csatlakoznak a Budapesten tartott nagygyűlés határozatahoz s egyben elhatározták, hogy szintén memorandumot intéznek a kereskedelemügyi miniszterhez helyzetük javítása érdekében. Végül táviratilag üdvözölték a budapesti vasutasok mozgalmát intéző bizottságot, annak támogatását is kérve.

Táncvizsga. Keszler J. tánciskolája szombaton délután tartotta vizsgáját a kaszinó nagytermében. A vizsgára a bájos apró kisasszonykákön és kis gavallérokön kívül nagyszámban

jöttek el a mamák és papák, no és mások is, akik hívei Terpsichorénak. Bizonyos azonban az is, hogy akik egyébként nem táncolnak, a bájos leánykák fehér seregének kecses fordulatait és libbenését gyönyörrel nézték. A tanítványokon meglátszott, hogy a derék táncitanító fáradozása nem veszett kárba, mert minden táncot a legnagyobb ügyességgel lejtettek, még a legapróbbak is. Tíz óra után a kis lányok és ifjak táncán pedig felbuzdultak a nagyok s a vizsgából reggelig tartó táncmulatság lett.

Béghid áldozatának. A bégai vashidnál vizbe fullt Linebach Ferenc özvegye számára Menczer Lipót ur a következőktől gyűjtött: Weisz Izidoriól 1 korona, Engel Samutól 1, Menczer Lipót és nejétől 2, özv. Menczer Ignácnétől 1, Steinitzer Géza és nejétől 2, dr. Duka Lászlótól 1, Mangold Hermantól 1, Grünbaum Arnoldtól 1, Kis János ügyvédől 2 korona, összesen 12 korona, mely összeg az öregek kapitányságnak átadtván, az özvegy részére Istvánföld községbe kiküldetett.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-fele magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33., mindenkinek ingyen megküldi. A különösen tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajliszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

Irodalom és művészet.

Streitman Antal előadása Budapesten. A nagybecskereki főgimnázium országos nevű kiváló rajztanára, mint említettük, szombaton este a gyermektanulmányi bizottság meghívására a gyermekrajzoló művészetéről Budapesten az új városháza nagytermében előadást tartott. Az előadásról „Az Újság” a következőket írja:

Az az előadás, melyet szombaton este Streitman Antal nagybecskereki gimnáziumi rajztanár tartott az új városháza nagytermében nagy érdeklődés mellett, gyermekek rajzaiból rendezett kis kiállítással együtt, előzeli tője volt annak a nagy gyermekrajz-kiállításnak, melyet a nyáron fognak rendezni Budapesten s melynek végtelen fontosságát még a művelt laikus is átérzi. Streitman, a kinek e téren való buzgóságát külön is ki kellene emelnünk, ismertette a gyermek rajzművészetének a fejlődését a legkezdőlegesebb rudimentumoktól kezdve egész addig, mikor a gyermek már öntudatosan részletezni kezd, megfigyelése alaposabb, nem kusztán és zavarosan dolgozza fel benyomásait, szóval mikor már rajzolásában nem pusztán utánzás és játék, hanem művészi öntudat kezd szerepelni. Azon rajzok közt, melyeket közönségre kiállított, vannak 10—12, de vannak 3 éves gyermekektől való lapok is, az öntudatos utánzási szándéktól le egészen a legbájosabb „eszmemenetig”. Ez utóbbiaknak edes példája egy 3 éves és 1 hónapos gyermek „rajza”: „Egy ember és a mezőn, mögötte a földből hirtelen kibúvik egy krokodil és megeszi”. Már mint a nagybecskereki embert. A „rajza” oly kivehetetlen akom-bákom vonalakkal áll, hogy becsületére válna Tovroznak is. De mindegy, fő a jó szándék s ez minden gyermekben megvan.

Mivel azonban a gyermekek és primitív népek művészetéről már egész könyvtárakat irtak össze, erre nem terjeszkedhetünk ki bővebben; de annál nyomatékosabban ajánljuk figyelmébe a rajztanároknak és népiskolai tanítóknak, hogy buzgón gyűjtsék a gyermekrajzokat. Nem azért, mert talán egyikből-másikból akkora művész lesz, hogy fő fauseurje lesz valamelyik fővárosi művész-kiállításnak, vagy a fővárost és a kormányt fogja nyagatni művészi segélyért, hanem mert az ily lapok rejtelmei becses adalékokat szolgáltatnak a gyermekek pszichológiájához. Mielles pedig a gyermeket arra ösztönözték, hogy gondosabban rajzoljon, jobban nézzen, tanuljon meg látni, szeresse meg a művészetet, s ne hanyagolja el azt a művészi képességet, mely esetleg benne lappang. S ezzel öntudatlanul is nagy szolgálatot fognak tenni a művészi nevelés kérdésének.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 7-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 7.

A képviselőház ma délelőtt Feilitzsch Arthur báró elnöklésével ülést tartott.

Az elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát Khuen-Héderváry Károly grófnak a király személye körüli miniszterrel való kinevezése tárgyában.

Ugron Gábor kifogásolja a kinevezést, ugyszintén Holló Lajos is s az utóbbi indítványozza, hogy tüzzék napirendre a kinevezést.

Hieronymy Károly a távollevő miniszterelnök nevében visszautasítja az indítványt. A királynak korlátlan joga van a kinevezésre és kinevezést tárgyalni nem lehet. Ha a többségnek valamelyik miniszter nem tetszik, joga van leszavazni.

Lengyel Zoltán azt indítványozza, hogy akkor határozzon a kérdésben, ha Khuen-Héderváry ügye elintéztetik.

Rakovszky István és Olaj Lajos szintén kifogásokat emelnek a kinevezés ellen.

Plósz Sándor igazságügyminiszter hangoztatja, hogy a királynak joga van a miniszter kinevezéséhez, a Háznak pedig a miniszter leszavazásához, de csak az illető miniszter ténykedése alapján, a mire azonban most nem lehet alkalom.

Az obstrukciósok névszerinti szavazást kértek, a melyen a többség az ellenzék indítványait elvetette.

Az orosz-japán háboru.

Vladivosztko megtámadása.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, Alexejev tengernagy jelentést tett a cárnak, hogy a japánok Vladivosztkot megtámadták. A támadásról közelebbi részletek nem érkeztek.

Az aláaknázott Port-Arthur.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések megerősítik a Port-Arthur aláaknázásáról szóló híreket. Ugy látszik, az ottani lakosság is tud arról, mert a környékről a nép tömegesen menekül.

A szárazföldi helyzet.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a „Standard” Tokióból jelenti, a japánok már nagy csapatokat összpontosítanak a Jalu folyónál s úgy látszik, legközelebb megtörténik az első nagy szárazföldi összecsapás.

Khuen-Héderváry gróf esküje.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Khuen-Héderváry Károly gróf ma délelőtt 10 órakor az általános kihallgatás előtt tette le az esküt mint a felség személye körüli miniszter a király kezébe. Az eskütételnél jelen volt Tisza István gróf miniszterelnök, Festetics Tasziló gróf zászlósur. Az eskümintát Vértessy miniszteri tanácsos olvasta.

Vád alá helyezett párbajsegédek.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szombathelyről jelentik, az ottani törvényszék vád alá helyezte Kasper Sámuel felsőöri ügyvédet és Okányi Sándor pinkafői polgári iskolai tanárt, mint párbajsegédek, mert egy párbajnál nem fejtettek ki olyan működést, hogy azt megakadályozhatták volna. A törvényszék ítéletét minden körben nagy érdeklődéssel várják.

Megmarta család.

Budapest, március 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Aradról jelentik: Vass Dezső ujszentannai jegyzőt és családját súlyos szerencsétlenség érte. Házi kutyájuk ugyanis néhány nappal ezelőtt megveszett és megmarta az egész családot, a jegyzőt, a nejét és két gyermekét. A megmarta családot felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

